

**Uunga siunnersuut: Erngup nukingata nukissiornermut atorineqartarnera pillugu
Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2018-imeersoq**

pillugu

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerneqarneranut

ISUMALIUTISSIISUTAA

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap suliarinninnermini kingullermik ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Jens Danielsen, Siumut, Siulittaasoq

Inatsisartunut ilaasortaq Múte Bourup Egede, Inuit Ataqatigiit, Siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Hermann Berthelsen, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Laura Táunâjik, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit

Inatsisartunut ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit

1. Siunnersuutip imarisai siunertaalu

1.1 Inatsisissatut siunnersuummut tunuliaqutaasup naatsumik oqaluttuarinera

Erngup nukinganik atuineq 1993 tikillugu aatsitassat pillugit aaqqissuussinerup ataaniissimavoq. Aatsitassanut inatsimmi tunngaviusut arlallit erngup nukinga pillugu inatsimmi atuuttumi nassaassaapput. Misissueqqaarnermut akuersissummik tunniussineq tunngaviatigut kisermaassisussaataaffiusarpoq. Piumasaqaatit arlallit naammassineqarsimappata atuinissamut akuersissummik nalunaarutiginnitoqassaaq. Atuisinnaanermut akuersissutit tunngaviatigut kisermaassisussaaffiullutik nalunaarutigineqartarput. Taamaalilluni aatsitassat pillugit inatsimmi tunngaviusut naapertorlugit erngup nukinga pillugu inatsit maanna atuuttoq ingerlanneqarpoq.

1.2 Alcoap suliniutigisimasaanut tunngatillugu erngup nukinga pillugu inatsisiliornermik misilittakkat

Misissueqqaarnerup atuinerullu ataqatigiissinneqarnissaannik aatsitassanut inatsimmi tunngaviutinneqartut erngup nukinganik nukissiornermi atussallugit naleqquppallaanngitsut

paasinarsisimavoq. Aatsitassarsiormermut suliaasaqarfimmi kisermaassinissamut nalunaaruteqarsinnaaneq aatsitassat aningaasarsiornikkut atorluarneqarsinnaasut aalajangersimaqqissaartumik killilerneqarsinnaanerannik sumiiffilerneqarsinnaanerannillu tunngaveqarpoq.

Erngup nukissiuuteqarnermut suliaasaqarfimmi taamak iliortoqarsinnaanngilaq, tassanimi erngup nukinganik atuinissami pilersaarutit ataasiakkaat, imeqarfik pilersaarullu malillugu imeq nukissiorinissamut pisariaqartinneqartoq apeqqutaasarmata.

Alcoamut tunngatillugu paasinarsisimavoq ingerlatseqatigiiffiup erngup nukissiuuteqarnikkut kisermaassinnaanera suliniutinut allanut unittoorutaasinnaasoq, tamanna soorlu Isuani saviminissamik piaaffissamik suliniuteqarnermut aamma erngup nukinganik atuinissamik kissaateqarfiusumut tunngatillugu.

1.3 Inatsisissatut siunnersuutip immikkoortui pingaarnerit

Misissueqqaarnerit

Naalackersuisut piumasaqaatit erseqqinnerusumik aalajangersakkat tunngavigalugit misissueqqaarnissamut nukissiuuteqarnikkullu erngup nukianik atuinissamut akuersissutinik nalunaaruteqarsinnaapput. Misissueqqaarnernut atuinissamullu tunngatillugu akuersissutit immikkoortillugit nalunaarutigineqartarput.

Qinnuteqartut ataasiakkaat erngup nukinganik isumalluutip ilaannaanik atuinissamik naatsorsuuteqarneranni Naalackersuisut qinnuteqartunut arlalinnut ataatsikkut akuersissutinik nalunaaruteqarsinnaapput.

Misissueqqaarnernut akuersissutit, ukiunik tallimanik sivitsuinissamut periarfissalerlugit ukuinut tallimanut nalunaarutigineqartarput. Misissueqqaarnissamut akuersissut piginnaatinneqartup atuisinnaanermut akuersissummik nalunaaruteqarfigineqarnissamik piumasaqaateqarsinnaanerannik nassataqarneq ajorpoq.

Atuineq

Atuisinnaanermut akuersissut, erngup nukissiorfimmik pilersitsinikkut kiisalu tamatuminnga piareersaatit qorlortut, kuuit tatsilluunniit kunnernerinik nuussinikkut erngup nukinganik nukissiorsinnaanermik piginnaatitsivoq.

Atuisinnaanermut akuersissutikkut ukiumut minnerpaamik nukissiarineqarsinnaasoq imermillu minnerpaamik annerpaamillu tiguisinnaaneq aalajangersarneqartarput. Erngup nukinganik isumalluummik aalajangersimasumik atuisinnaanermut nalunaarut Naalackersuisunit aalajangersarneqartumik atugassiissutitalerlugu nunap ilaanut killilikkamut aalajangersimasumut atuuttumik tunniunneqartarpoq.

Naalakkersuisut atuisinnaanermut akuersissutikkut imermik minnerpaamik annerpaamilluunniit atuisinnaanermut atugassiissutinik aalajangersaasinnaapput, taamatullu nunap ilaani killilikkami atuisinnaanermut akuersissuteqarfiusumi imermik minnerpaamik annerpaamillu tigusinissamut killiussatut aalajangersakkanik atugassiisinnaallutik.

Erngup nukinganik nukissiorfimmik sanaartorneq akuersissummik nalunaaruteqarnerup kingorna ukiut pingasut qaangiutsinnagit aallartereersimassaaq aammalu erngup nukinganik nukissiorfik akuersissummik nalunaaruteqartoqarneranit kingusinnerpaamik ukiut arfinillit qaangertinnagit atulereersimassalluni.

Nukissiornerup imermillu isumalluuteqarnikkut pissutsit tamanna pisariaqartippassuk atuisinnaanermut akuersissut kisermaassisussaataaffilerlugu nalunaarutigineqarsinnaavoq.

Piffissap atuinissamut akuersissuteqarfiusup sivilissusissaa

Piffissap atuinissamut akuersissuteqarfiusup affaa ingerlareerpat piffissap atuinissamut akuersissuteqarfiusup kingorna piffissaq pillugu akuersissummik pigisaqartoq Naalakkersuisullu isumaqatigiinniarnernik aallartitsissapput.

Atugassiissutit aalajangersarneqarsimasut naammassineqarsimappata piffissap akuersissuteqarfiusup ukiut 20-t tikillugit sivitsorneqarnissaa Naalakkersuisunit nalunaarutigineqarsinnaavoq.

Pisuni immikkut ittuni Naalakkersuisut atuinissamut akuersissummik suli ukiut 20-t tikillugit sivitsueqqinnissamik piginnaatitaasumut nalunaaruteqarsinnaapput.

Atuinissamut akuersissummi piffissaq atuinissamut akuersissuteqarfiusoq tamarmiusoq katillugit ukiunit 80-init sivilissusissusissaaq.

Namminersorlutik Oqartussanut akileeriaatsit assigiinnigitsut

Piginnaatitsissummik pigisaqartup makku tunngavigalugit akiligassaanik Naalakkersuisut akuersissuteqarnermi piunasaqaatinik aalajangersaasinnaapput:

- 1) erngup nukinganik isumalluutip akuersissummut ilaatinneqartup qanoq annertutiginera tunngavigalugu akiligassinneqartassasoq (annertussutsimut akiliut),
- 2) erngup nukinganik isumalluutininik atuneq aalajangersimasoq tunngavigalugu (atuinermut akiliutit),

3) nukik tunisassiarineqartoq tunngavigalugu (tunisassiornermut akiliutit).

Aammattaaq suliffeqarfiup akuersisummik pineqartup sinneqartoorutaasa ilaanik Namminersorlutik Oqartussanut akiligassiisoqarluni atugassiisoqarsinnaavoq (iluanaarutitut akiliut).

2. Tusarniaanermut akissutit

Inatsisissatut siunnersuut tusarniaaffiusunut 22. novembarimit 23. decembarimut 2017 Namminersorlutik Oqartussat tusarniaavianni tusarniaassutigineqarpoq.

Kiisalu siunnersuut oqartussaasunut, suleqatigiiffinnut allanullu ukununga tusarniaassutigineqarpoq:

Sulisitsisut, Asiaq, TELE Greenland A/S, SIK, KANUKOKA, Kommuneqarfik Sermersooq, Qaasuitsup Kommunia, Qeqqata Kommunia, Kommune Kujalleq, Namminersorlutik Oqartussani Naalakkersuisoqarfiit, Pinngortitaleriffik, WWF Grønland, ICC, KNAPK, Royal Greenland A/S, Nukissiorfiit.

Naalakkersuisut oqartussaasunit, suleqatigiiffinnit allanillu ukunanga tusarniaanermut akissutisippat:

Sulisitsisut, Asiaq, Nukissiorfiit, Qeqqata Kommunia, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Aatsitassanut Naalakkersuisoqarfik.

2.1 Inatsisissatut siunnersuutip tusarniaassutigineqarneranut ataatsimiititaliap oqaaseqaatai

Piffissap tusarniaaviusup sivilissusia pillugu ataatsimiititaliaq oqaaseqaatissaqanngilaq. Nassuiaatit nalinginnaasut, Naalakkersuisut saqqummiussinerat tusarniaanermilu akissuteqaatinut tiguneqartunut akissutaat kinaassusersiunngitsutut sukumiisuusutullu isumaqarfiginarput.

3. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Siunnersuutip matuma siullermeerneqarnera siunnersuutip nalinginnaasumik taparserneqarneranik ersersitsiviusoq Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliamit aallarniutigalugu innersuunneqassaaq. Ataatsimiititaliaq partiit oqaaseqartui assigalugit isumaqarpoq kalaallit inuiaqatigiit nukissiornermi nukissitutinik ataavartunik atuinnerminnik suli – sapinngisarlu naapertorlugu annertusaasariaqartut.

Tamatumunnga ilassutitut ataatsimiititaliap maluginiarpaq oqallinnermi erngup nukissiorfiinik

annertusaanissaq pillugu apeqquteqartoqartoq. Erngup nukissiorfinnik pilersitsinerit taakkulu sumi inissinneqarnissaannik ajornartorsiutit inatsisissatut siunnersuummik matuminnga malittarisassiuunneqanngillat. Inatsisissatut siunnersuut Inatsisartunit suliarineqartoq inatsisitigut ingerlatsinikkullu killiliussanut kiisalu erngup nukinganik isumalluutunik atorneqarsinnaasunik atuisinnaanermut piumasaqaataasunut tunngassuteqarpoq.

Inatsisissatulli siunnersuutip matuma suliarineqarnerata nanginneratut ataatsimiititaliap kaammattuutigissavaa, siunissami nukissiuteqarnikkut pilersuinermi erngup nukingata saniatigut nukissiutit ataavartut allat aamma isumaliutigineqassat. Matumani ilaatigut seqernup, anorip mallit, ulittarnerup tinittarnerullu nukii minnerunngitsumillu eqqagassanik ikuallaavinni nukissiarineqarsinnaasoq pineqarput. Tassunga atatillugu ataatsimiititaliap pitsaasutut isigaa nukissiuteqarnikkut imermillu pilersuinermit immikkoortumut pilersaarummi 2017-imeersumi siunissami nukissiuteqarnikkut pilersuinermit pilersaarummi nukissiutit ataavartut atorneqarnerisa annertusarneqarnissaannut sinaakutissiisoqarnera. Tamanna aamma nunaqarfinnut isorliunerusunullu tunngatillugu.

Aammattaaq siunnersuutip siullermeerneqarnerani sineriammi siusinnerusukkut erngup nukinganik nukissiorfiliassatut suliniutaasimasut killiffii ujartorneqartut ataatsimiititaliap maluginiarpaa. Naalakkersuisut siunnersuummik aappassaaneerinninnermut akissuteqaamminni ajornartorsiut taanna immikkut ittoq ilanngutissagaat ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq. Isumaliutissiisummi matumani oqaatigineqareersutut siunissami illoqarfitsinni nunaqarfitsinnilu nukissiornermi nukissiutit allat mingutsitsinngitsut atorneqarnissaat ataatsimiititaliap kaammattuutigissavaa. Oqaatigineqareersutut Nukimmik imermillu pilersuineq pillugu pilersaarummi 2017-imeersumi siunissami nukissiornermit tunngatillugu takorluukkanik isumaliutigineqartunik saqqummiussisoqarpoq. Inuiaqatigiit mingutsitsinnginnerusut nukissiuutitigullu imminnut napatissinnaanerusut pilersinneqarnissaannut inatsisissatut siunnersuut peqataaqataasinnaasoq ataatsimiititaliap naliliivoq.

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap naliliivoq aningaasaleerusussinnaasut isumannaarinissamik pisariaqartitsinerisa erngullu nukinganik isumalluutunik atuisinnaanermut akuersissutit utertinneqarnissaannik inuiaqatigiit pisariaqartitsinerisa akornanni inatsisissatut siunnersuutikkut naammaginartumik oqimaaqatigiissitsisoqartoq. Tamanna Alcomut atatillugu pisoq assigalugu atuisinnaanermut akuersissummik tigummiaraqtoq kingorna erngup nukinganik atuinissamik kissaateqanngippat.

Ataatsimiititaliap naggasiutigalugu pitsaasutut isigaa piffissami killiligaanngitsumik kisermaassisussaataaneq ullumikkut atuuttoq inatsisissatut siunnersuutikkut peerneqarmat peqatigitillugulu tamatumunnga aalajangersakkat nutarterneqarmata. Maannakkut inatsisip pitsaanngeqqutaatut Maniitsup eqqaani taseq assersuutigineqarsinnaavoq, tassani

ingerlatseqatigiiffik Alcoa erngup nukinganik isumalluutunik kisermaassilluni atuisinnaatitaalersimammat.

Tamanit ilisimaneqartut Alcoa aluminiumik aatsitsiviliornissamik suliniummik piviusunngortitsinngilaq.

4. Siunnersuutip aningaasatigut kingunissai

Naalakkersuisut siunnersuummut nassuiaatini nalinginnaasuni inatsisissatut siunnersuutip aningaasatigut kingunissai allaaseraat. Naalakkersuisut naliliinerannit allaanerusumik naliliinissaminut ataatsimiititaliaq tunngavissaqarsorinngilaq.

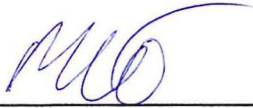
5. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Siunnersuutip ilusimisut iluseqartup akuersissutigineqarnissaa ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit inassutigineqarpoq.

Ataatsimiititaliap taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Jens Danielsen
Siulittaasoq

Múte Bourup Egede
Siulittaasup tullia

Hermann Berthelsen

Laura Táunâjik

Randi Vestergaard Evaldsen

Sara Ólsvig

Peter Olsen